

О. ХЕНРИ

ФАНТЕТО И ХОРАЛЪТ

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1977

chitanka.info

Соупи се разшава неспокойно на скамейката си в градината на Медисън скуеър. Когато дивите гъски крякат нощем високо в небето, когато жените, които нямат кожено палто, започнат да се умилкват на мъжете си и когато Соупи се разшава неспокойно на скамейката си в парка, това означава, че зимата чука на вратата.

Едно жълто листо падна в скута на Соупи. Визитната картичка на Дядо Мраз. Дядото е добър към постоянните обитатели на Медисън скуеър и ги предупреждава о време за редовното си годишно посещение. На кръстовището на две улици той връчва картичката си на Северняка — портиер на хотел „Ясна поляна“, — та клиентите да могат да се подготвят.

Соупи вече си даваше сметка, че е дошло време да учреди в свое лице едночленен комитет за търсене на начини и средства за защита от приближаващия студ. Затова именно той се разшава неспокойно на скамейката си.

Зимните планове на Соупи не бяха от най-амбициозните. Той не мечтаеше за пътешествие из Средиземноморието, за упоителното южно небе или за Неаполския залив. Три месеца на Острова — за това жадуваше душата му. Три месеца сигурен покрив, храна и легло, в приятна компания, далеч от фъртуните и фантетата — от това похубаво за Соупи нямаше.

Няколко години вече гостоприемният затвор на Острова му служеше за зимна резиденция. Както неговите по-щастливи съграждани си купуваха всяка зима билети за Палм Бийч или за Ривиерата, тъй и Соупи се приготвяше скромно за годишната си егира на Острова. Ето че и сега бе дошло време да се приготви.

Трите неделни вестника, които той бе разпределил умело — един под сакото, един около глезените и един около коленете, — не успяха да го запазят от студа предишната нощ, когато спа на скамейката си до фонтана на стария площад. Затова Острова се открояваше във въображението му като желано и съвсем навременно убежище. Соупи презираше грижите, които се полагаха за бедните в името на милосърдието. Според него Законът беше по-милостив от Филантропията. В града имаше цял куп обществени и частни благотворителни институти, към които би могъл да се обърне и да получи покрив и храна, отговарящи на скромните му изисквания. Но за човек с такъв горд дух като Соупи подаянията на милосърдието са

бреме. Всяко благодеяние, получено от ръцете на филантропите, се плаща — ако не с пари, то с унижение. Както Цезар е имал своя Брут, тъй и в случая всяко легло на благотворителността е свързано с тежобата на една баня и всеки залък хляб се вгорчава от безцеремонни душевни инквизиции. Затова по-добре е да си гост на затвора, където, вярно, всичко е подчинено на строг правилник, но затова пък никой не си пъха носа в личните работи на един джентълмен.

Решил веднъж да замине за Острова, Соупи пристъпи незабавно към изпълнение на своя план. За това имаше редица лесни начини. Най-приятният бе да се наобядваш богато в луксозен ресторант, а след това да обявиш, че си неплатежоспособен. Тогава мирно и тихо те предават в ръцете на някой полицаи. Останалото свършва някой любезен съдия.

Соупи стана от скамейката си, излезе от парка и прекоси равното асфалтово море, образувано от сливането на Бродуей и Пето авеню. На Бродуей той се спря пред едно обляно в светлини заведение, гдето вечер си дават среща най-отбраните произведения на лозата, копринената буба и протоплазмата.

Соупи имаше вяра в себе си — поне от долното копче на жилетката нагоре. Беше избръснат, с прилично сако и хубава черна папионка на ластик, подарена му от една дама-мисионерка по случай Деня на Благодарността. Сполучеше ли да се добере незабелязано до някоя маса, успехът му беше сигурен. Онази част от него, която щеше да се вижда над масата, не би предизвикала никакви подозрения у келнера. Печена дива патица с бутилка шабли, мислеше си Соупи, после камамбер, чашка кафе и пура. Един долар за пурата ще стигне. Сметката няма да бъде толкова голяма, че да подбуди управата на ресторанта към някакво жестоко отмъщение; и все пак той ще се наяде добре и с удоволствие ще започне пътешествието към своето зимно убежище.

Но още щом Соупи престъпи прага на ресторанта, опитното око на оберкелнера забеляза протритите МУ панталони и смачканите обуца. Силни и ловки ръце го завъртяха и го изпратиха безшумно и бързо на тротоара, с което спасиха патицата от една безславна участ.

Соупи свърна от Бродуей. Очевидно не бе съдено да мине по епикурейски път към мечтания Остров. Трябваше да намери друг начин, за да влезе в рая на неправовърните.

На един ъгъл на Шесто авеню биеше на очи силно осветена витрина с красиво подредени стоки. Соупи грабва един камък и го запрати в стъклото. Към ъгъла се юрна народ, а пред всички тичаше полицаи. Соупи не мръдна от мястото си — пъхнал ръце в джобовете, той се усмихваше на лъскавите медни копчета.

— Кой направи това? — попита запъхтян полицаят.

— Не мислите ли, че аз може да имам пръст в тая работа? — каза Соупи не без ирония, но дружелюбно, като човек, който се радва на неочаквания си късмет.

Полицаят не можа да приеме Соупи дори като хипотеза. Хората, които разбиват витрини, не чакат да разговарят с представителите на закона. Чупят и дим да ги няма. Полицаят забеляза малко по-надолу някакъв човек, който тичаше да хване трамвая. Той размаха палката и хукна след него. Отвратен от дън душа, Соупи се помъкна по улицата. Втори неуспех.

На отсрещния тротоар имаше не особено изискан ресторант. Той разчиташе на изгладнели стомаси със скромни кесии. Съдините и въздухът в него бяха тежки, супата и покривките — редки. В това заведение Соупи вкара безпрепятствено осъдителните си обуца и красноречиви панталони. Седна той на една маса и се налапа с бифтек, няколко палачинки и понички с парче пай. После призна на келнера, че той, Соупи, е скаран и с най-дребната монета.

— Хайде сега, мърдайте по-живо и повикайте фанте — каза Соупи. — И не принуждавайте един джентълмен да чака.

— Ще минеш и без фанте — отвърна келнерът с глас като масленка и очи като вишни в коктейл. — Ей, Кони!

Двамата келнери насадиха Соупи право на лявото му ухо върху безчувствения тротоар. Той се надигна става по става, като дърводелски метър, и отупа праха от дрехите си. Арестуването му се струваше сега някаква розова мечта. А Острова — далечен мираж. Полицаят, който стоеше пред аптеката през две къщи, се засмя и отмина нататък.

Цели пет преки измина Соупи, преди да събере кураж да си опита още веднъж щастието. Този път му се представи случай, който той определи мислено като „чиста работа“. Млада жена, облечена скромно и приятно, стоеше пред една витрина и разглеждаше с жив интерес изложените тасчета за бръснене и мастилници, а на две-три

крачки от нея, облегнат на пожарния кран, се пъчеше здравеняк полицай с много строг вид.

Соупи реши да влезе в ролята на презрян и ненавистен коцкар. Приличната и елегантна външност на набелязаната жертва и близостта на внушителното фанте му вдъхнаха надежда, че скоро ще усети на рамото си тежката ръка на симпатичния представител на закона, който ще му осигури зимната квартира на милото островче.

Соупи пооправи папионката, подарена му от мисионерката, придърпа навън непослушните ръкавели, накриви нахакано шапката и се насочи право към младата жена. Той и намигна няколко пъти, взе да се покашля и да хъмка, да ѝ се усмихва и подхилва — с една дума, пусна в ход всички нахални и просташки номера на уличния коцкар. С крайчеца на окото си Соупи забеляза, че полицаят го следи внимателно. Младата жена се поотдръпна и отново насочи цялото си внимание към тасчетата за бръснене. Соупи я последва, застана дръзко до нея, повдигна шапка и каза:

— Ей, малката, айде да се поразкараме.

Полицаят все още не откъсваше поглед от тях. Нагло задиряната жена трябваше само да вдигне пръст и Соупи щеше да се намери на път към своя островен рай. Вече му се струваше, че усеща топлинката и уюта на полицейския участък. Младата жена се обърна към него, протегна ръка и го хвана за ръкава:

— Дадено бе, сладур — каза игриво тя, — стига да бутнеш нещо за поркане. Аз щях да те заговоря още одеде, ама фантетото ни броеше.

Тя се уви около него като бръшлян около дъб и Соупи мина мрачен с нея покрай полицая. Явно, че бе осъден да живее на свобода.

На другия ъгъл той се отскубна от спътницата си и удари на бяг. Спря се чак в квартала с най-ярко осветените улици, квартала на леките сърца, леките любовни обещания и леката музика. Жени с кожи и мъже с топли балтони крачеха весело въпреки зимния вятър. Внезапен страх обзе Соупи — страх, че някакви зли пухове го правят неуязвим от полицията. При тази мисъл той изпадна едва ли не в паника и когато стигна до полицая, който се разхождаше важно-важно прел бляскавия вход на театъра, реши да се хване за най-близката сламка — „нарушение на обществения ред“.

С дрезгавия си глас Соупи зарева с все сила някаква пиянска песен. После взе да подскача на тротоара, да вие и да беснее — изобщо

вдигна такава врява, че и небесата потрепераха.

Полицаят завъртя палката, обърна гръб на Соупи и обясни на един минувач:

— Тоя сигурно е студент от Йейлския. Днес празнуват победата си в мача срещу Хартфърдския колеж. Е, шумни са, но не е чак толкова страшно. Получихме инструкция да не ги закачаме. Отчаян, Соупи прекрати тази безполезна врява. Нима няма да се намери полицай, който да го пипне за яката. Вятърът го пронизваше цял и той закопча добре гъничкото си сако.

В една тютюнопродавница видя добре облечен мъж, който си палеше пурата от газовата цицка. Той беше оставил копринения си чадър до входа. Соупи прекрачи прага, грабна чадъра и продължи бавно пътя си. Човекът с пурата го последва незабавно.

— Този чадър е мой — каза той строго.

— Нима? — ухили се нахално Соупи, с което прибави и обида към дребната кражба. — Тогава защо не повикате полиция? Да, аз взех чадъра. Вашия чадър! Повикайте някое фанте де! Ей там на ъгъла стои едно.

Собственикът на чадъра забави крачка. Соупи също — вече предчувствайки, че щастието и този път ще му изневери. Полицаят ги гледаше с любопитство.

— Разбира се — запелтечи оня с чадъра, — тоест... да, нали знаете, стават грешки... аз... ако този чадър е ваш, меля да ме извините... аз го намерих тази сутрин в ресторанта, щом си го познавате... какво повече... моля да ме...

— Познавам си го, разбира се — каза ядно Соупи.

Бившият собственик на чадъра се оттегли. А полицаят се завтече да помогне на една висока блондинка с дълга вечерна рокля — трябваше да я преведе през улицата, защото две преки по-надолу се задаваше трамвай.

Соупи свърна на изток по някаква улица, разнебитена от поправки. Той запрати гневно чадъра в първия изкоп и взе да проклина хората с каски и палки. Толкова му се искаше да попадне в лапите им, а те гледаха на него като на божа кравичка.

Накрая Соупи стигна чак до отдалечените авенюта, почти чужди на суетата и блясъка. Оттук той пак се насочи към Медисън скуеър,

защото инстинктът, който тегли човек към дома му, не умира дори когато този дом е само скамейка в парка.

Но на един необикновено тих ъгъл Соупи се спря. Тук се издигаше стара черква — странна, безстилна, с начупен островърх покрив. През виолетовите стъкла на един от прозорците ѝ струеше мека светлина. Очевидно органистът беше останал да репетира неделния хорал, защото до ушите на Соупи долетя нежна музика, която го накара да се залепи на витите жезла на оградата.

Луната грееше ясна и светва; улицата бе почти безлюдна; врабци чуруликаха сънливо под стрехите — човек би рекъл, че се намира в двора на селска черква.

А хоралът, който свиреше органистът, държеше Соупи прикован за оградата, защото той го бе слушал неведнъж — в онези дни, когато в живота му имаше такива неща като майка, рози, благородни амбиции, приятели, чисти мисли и чисти яки.

Под влияние на музиката и на цялата тази атмосфера около старата черква в душата на Соупи настъпи неочаквана, чудесна промяна. Той с ужас видя бездната, в която бе паднал, видя позорните дни, недостойните желания, мъртвите надежди, похабените способности и низките подбуди, от които бе изтъкан неговият живот.

И само след миг сърцето му заби в унисон с новите настроения. Изведнъж той усети в себе си сили да се бори със злата съдба. Да, ще се измъкне от калта и отново ще стане човек; ще надвие злото, което го е направило свой пленник. Още не е късно, той е сравнително млад; ще възкреси в себе си старите благородни амбиции и ще се заеме на всяка цена да ги осъществи. Тези тържествени и нежни звуци на органа го преобрази коренно. Още утре ще отиде до търговския център на града и ще си намери работа. Един вносител на кожи му беше предлагал да постъпи при него като извозвач. Утре ще го намери и ще го помоли да го назначи. И той иска да бъде човек. И той...

Соупи усети нечия ръка на рамото си. Обърна се бързо и видя пред себе си широкото лице на един полицај.

— Какво правите тук? — попита полицајат.

— Нищо — отвърна Соупи.

— Последвайте ме тогава — каза полицајат.

— Три месеца на Острова — постанови на другия ден съдията.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.